

Učivo 7. ročník ZŠ (06.12 od 17.12. 2021)

Dejepis

- ***Odpísať poznámky do zošita, naučiť sa***
- ***odpovedať na otázky k učivu:***

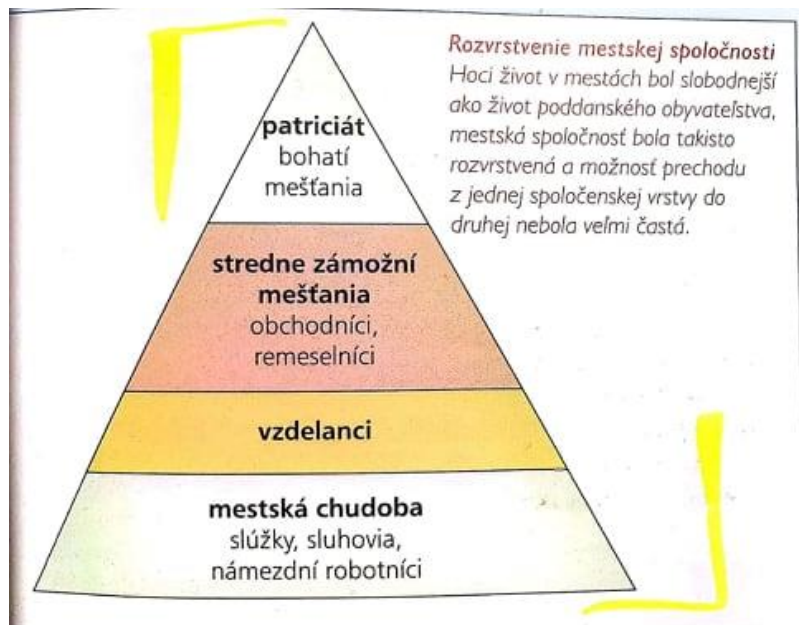
Poznámky:

Zlatá baňa Uhorska

- 1308-1342 – vláda Karola Róberta
- 1342-1382- vláda Ľudovíta I. Veľkého
- 1381- Ľudovíta I. vydal privilégium pre židovských Slovákov
- 1466- vznik zväzu siedmich stredoslovenských banských miest
- Po porážke veľmožov sa Karol Róbert sústredil na hospodárske reformy
- Obnovil mier v krajine
- Podporoval rozvoj miest a baníctva
- Vďaka rozvoju baníctva a zavedeniu novej zlatej meny sa Uhorsko stalo významnou stredo európskou krajinou
- Rozmach Uhorska pokračoval aj za vlády jeho syna Ľudovíta I. Veľkého
- Roku 1370 sa Uhorsko spojilo s Poľskom

Banské mestá

- Od začiatku Uhorského kráľovstva zohralo významnú úlohu baníctvo
- Za vlády Anjouovcov boli objavené nové ložiská drahých kovov – okolie Kremnica a Banská Štiavnica
- Známi je spišský región – Smilník, Gelnica, spišská Nová Ves
- Galníci a Smolníku – med a striebro

Banská Štiavnica ako prvá na Slovensku začala používať mestský erb, ktorý sa zachoval na pečati listiny z r. 1275.
Na erbe je znázornené mestské opevnenie a nástroje, ktoré sú symbolom baníctva.
Viete ich pomenovať?

Prvý Cisár na Uhorskom tróne

- Ľudovít I. Veľký nezanechal mužského potomka
 - Za uhorskú kráľovnú bola korunovaná jeho 12-ročná dcéra – Mária z Anjou
 - Bola prvou ženou na uhorskom tróne ✓
 - Nebola plnoletá, takže vládla za ňu matka a kráľova vdova Alžbeta – regentka
 - S Máriou sa oženil Žigmund Luxemburský ✓
 - Ich manželstvo sa skončilo tragickou smrťou kráľovnej Márie
 - oženil sa s kráľovnou Máriou, ale uhorského trónu sa zmocnil Karol Malý (z rodu neapolských Anjouovcov) – bol zavraždený – jeho stúpenci zajali Máriu aj jej matku –
v Uhorsku anarchia
 - stal sa uhorským kráľom – zisk stúpcov chcel získať rozdávaním alebo predávaním majetkov
 - Na Balkáne podnikali nebezpečné výboje turecké vojská
 - R. 1389 -Turci porazili v bitke na Kosovom poli srbské vojsko ✓
 - Turecká ríša sa stala nebezpečným susedom
 - Ž. Luxemburský zorganizoval križiacku výpravu proti Turkom
 - Nebol úspešný
 - Utrpel veľkú porážku pri Nikopole r. 1396 ✓
 - Snážil sa upevniť svoju kráľovskú moc
 - Narazil na odpor uhorskej šľachty
 - Snažil sa získať sympatie rozdávaním majetku – neuspel
 - V r. 1401 a 1403 – 1404 proti nemu povstali
 - Chceli ho nahradíť novým panovníkom
 - V zápasoch proti šľachte obstál
 - R. 1411 ho nemecké kniežatá zvolili za nemeckého kráľa ✓
 - Začal sa podieľať na utváraní európskej politiky
 - Zasadzoval sa za slobodné sťahovanie poddaných
 - Podporoval mestá
 - Udeľoval mestám čiastkové privilégia
 -
- Vydáva dokumenty :**
- r. 1404 – *Placetum regium* – zákaz publikovania pápežských búl bez súhlasu kráľa (obmedzenie moci Bonifáca)
 - r. 1405 – vydal tzv. menší dekrét - *Decretum minus* – upevnil postavenie mešťanov, kráľovských miest
 - zaviedol jednotné miery, slobodný pohyb domácich obchodníkov,
 - právo mešťanov byť súdený vlastným richtárom

8. Kráľ s havranom v erbe (st 44-45)

- Po smrti Alberta Habsburského v Uhorsku nastáli boje o trón
- Trón zanechal svojmu synovi Ladislavovi Pohrobka
- Po náhlej smrti Ladislava, uhorská šľachta zvolila za kráľa Mateja Korvína
- Počas Mateja Uhorsko zažilo rozkvet
- Pokoril odbojných veľmožov a vládu celú vládu nad krajinou ovládol sám
- Vďaka daňovým reformám vybudoval silnú armádu
- Podporoval rozvoj remesiel, obchodu a baníctva
- Založil v Uhorsku vlastnú univerzitu – Academiū Istropolitanu – mesto na Dunaj
- Neustále zápasil s nedostatkom peňazí – pokladnicu vyčerpával žoldnierska armáda
- Matej Korvín nezanechal legitímniho mužského potomka
- Po jeho smrti si Uhorská šľachta zvolila za panovníka Vladislava II. Jagelovského
- Vladislav ustupoval požiadavkám šľachte, čím oslaboval postavenie panovníka
- Dostal prezývku „kráľ Dobrá“
- Za jeho vlády vypuklo sedliacke povstanie, ktoré viedol Juraj Dóža (1514)
- Ďalšie povstanie bolo banícke čo krajinu vnútorne oslabovalo
- Rozvrat Uhorska sa skončil bitkou pri Moháči (1526)

Otázky:

1. Aké významné zmeny nastali počas vlády Žigmunda Luxemburského?
2. S kým viedol Žigmunda dlhé vojny a prečo?
3. Predstav si, že si kronikárom a súčasníkom kráľa Žigmunda. Ktoré významné momenty z jeho vlády by si určite zaznamenal?
4. Ako ľudia v minulosti vnímali hodnotu vzdelania? Zamysli sa, ako dnes vnímame múdrosť a vzdelanie?
5. Charakterizuj vládu Mateja Korvína. Aké dôležité úlohy musel riešiť po nástupe na trón?
6. Ako sa nazýva prvá univerzita na Slovensku?

7. Vysvetli výrok Mateja Korvína: „Nevzdelaný kráľ je korunovaný somár“

Miniprojekt: o Matejovi Korvínovi sa spájajú rôzne zaujímavé príbehy a legendy. Nájdi aspoň dve a popíš ich

Kto nebude mať – odpísané poznámky, odpovede na otázky a miniprojekt hodnotím ako nepracovanie na hodine (známkou)